

Original Research Article

DOI: 10.14456/jdl.2024.30

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร กับความเพลินในงานของครูในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

Participative Management of Administrator and Flow at Work of Teachers in School Under the Secondary Educational Service Area Office Phra Nakhon Si Ayutthaya

ครองคน บำรุงเวช¹, ผศ.ดร.สายสุตา เตียเจริญ^{2*}

Krongkon Bumrungveth¹, Assit. Prof. Dr. Saisuda Tiacharoen^{2*}

ARTICLE INFO

Name of Author:

1. ครองคน บำรุงเวช

Krongkon Bumrungveth

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย

ศิลปากร

Department of Educational Administration, Silpakorn University, Thailand

Email: bumrungveth@gmail.com

Corresponding Author:*

2. ผศ.ดร.สายสุตา เตียเจริญ

Assit. Prof. Dr. Saisuda Tiacharoen

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย

ศิลปากร

Department of Educational Administration, Silpakorn University, Thailand

Email: saisuda@su.ac.th

คำสำคัญ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม; ความเพลินในงาน

Keywords:

Participative Management; Flow at Work

Article history:

Received: 18/12/2023

Revised: 25/01/2024

Accepted: 25/03/2024

Available online: 31/03/2024

How to Cite:

Bumrungveth, K., & Tiacharoen, S. (2024). Participative Management of Administrator and Flow at Work of Teachers in School Under the Secondary Educational Service Area Office Phra Nakhon Si Ayutthaya. *Journal Dhamma for Life*, 30(1), 417-438.

ABSTRACT

The Purposes of this research were to determine 1) participative management of administrator in school under the secondary educational service area office Phra Nakhon Si Ayutthaya 2) flow at work of teachers in school under the secondary educational service area office Phra Nakhon Si Ayutthaya 3) the relationship between the participative management of administrator and flow at work of teachers in school under the secondary educational service area office Phra Nakhon Si Ayutthaya. The sample was 28 schools under the secondary educational service area office Phra Nakhon Si Ayutthaya. There were 4 respondents from each school consisted of a school director or acting school director, a deputy director or acting deputy director and two teachers, totally 112. The research instrument was a questionnaire about the participative management based on Santi Boonpirom and flow at work based on Bakker. The statistical used for analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The findings of the research were as follow: The participative management of administrator in school under the secondary educational service area office Phra Nakhon Si Ayutthaya, as a whole and each aspect were at a high level, ranking from the highest to the lowest arithmetic mean; participative in action, participative in improving new ways of working, participative in acceptant the evaluating results, participative in evaluating and participative in thinking. The flow at work of teachers in school under the secondary educational service area office Phra Nakhon Si Ayutthaya as a whole was at a highest level, when considered in each aspect, there were 2 aspects rated at a highest level, ranking from the highest to the lowest arithmetic mean; work enjoyment and Intrinsic work motivation. The other aspect was at high level, it was absorption. The relationship between the participative management of administrator and flow at work of teachers in school under the secondary educational service area office Phra Nakhon Si Ayutthaya was found correlated in moderate level at 0.01 level of statistical significance which was positive correlated.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 2) ความเพลินในงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา 28 โรง กำหนดผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รอง ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสันติ บุญภิรมย์ และความเพลินในงานตามแนวคิดของแบคเคอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยาเมื่อพิจารณาภาพรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการร่วมทำ ด้านร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ ด้านร่วมยอมรับในผลการประเมิน ด้านร่วมประเมินผล งาน และด้านการร่วมคิด ความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน โดย เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ความเบิกบานใจในการทำงาน และแรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับ การทำงาน อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน และความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร กับความเพลินในงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะคล้อยตามกัน

บทนำ

ทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ยกระดับศักยภาพทักษะและสมรรถนะของแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด พัฒนาผู้เรียนให้มีใจใฝ่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาคส่วนอื่นๆ เช่น รัฐ เอกชน ท้องถิ่น และชุมชน เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ร่วมกัน (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561)

จากการศึกษาในปัจจุบัน พบว่า การกระจายอำนาจทางการศึกษาซึ่งเป็นหนึ่งในความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างแท้จริง เนื่องจาก

ข้อจำกัดทางวัฒนธรรมของคนไทยซึ่งมีลักษณะของการขาดความเหนียวแน่น ขาดความสามัคคีกัน ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของตนที่มีต่อการจัดการศึกษา ทำให้ขาดส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อีกทั้งอุปนิสัยรักพวกพ้อง และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันจนไม่ตระหนักถึงประโยชน์ของสังคมโดยภาพรวม ดังนั้นการกระจายอำนาจทางการศึกษา อาจเป็นช่องทางแสวงหาผลประโยชน์ของผู้มีอิทธิพลได้หากขาดการควบคุมที่ดีพอ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2556) การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ย่อมทำให้ครูมีความกระตือรือร้นและภาคภูมิใจในศักยภาพของตนเองมากยิ่งขึ้น เกิดความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงานมากขึ้น ปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และมองว่าการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สำเร็จ เปรียบเสมือนรางวัลตอบแทน และมีความต้องการที่จะปฏิบัติงานนั้นต่อโดยไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อย ซึ่งมวลประสบการณ์ที่มีคุณภาพของครูนี้ สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดความเพลินในงาน (A.B. Bakker, 2008: 400) ผลการประเมินดัชนีความก้าวหน้าของคนด้านการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีอันดับลดต่ำลงในปี พ.ศ. 2562 โดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีอันดับผลการประเมินความก้าวหน้าของคนด้านการศึกษาอยู่อันดับที่ 17 ของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2560 (สำนักนายกรัฐมนตรียุทธศาสตร์, 2566) ครูขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่เกิดความเพลินในการปฏิบัติงาน ไม่รู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกันกับงานที่ตนปฏิบัติอยู่ อีกทั้งยังไม่ได้ปฏิบัติงานต่างๆด้วยความความเบิกบานใจ และส่งผลต่อแรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอนที่ลดต่ำลงด้วยจากสภาพดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงกระบวนการในการบริหารโรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3, 2563)

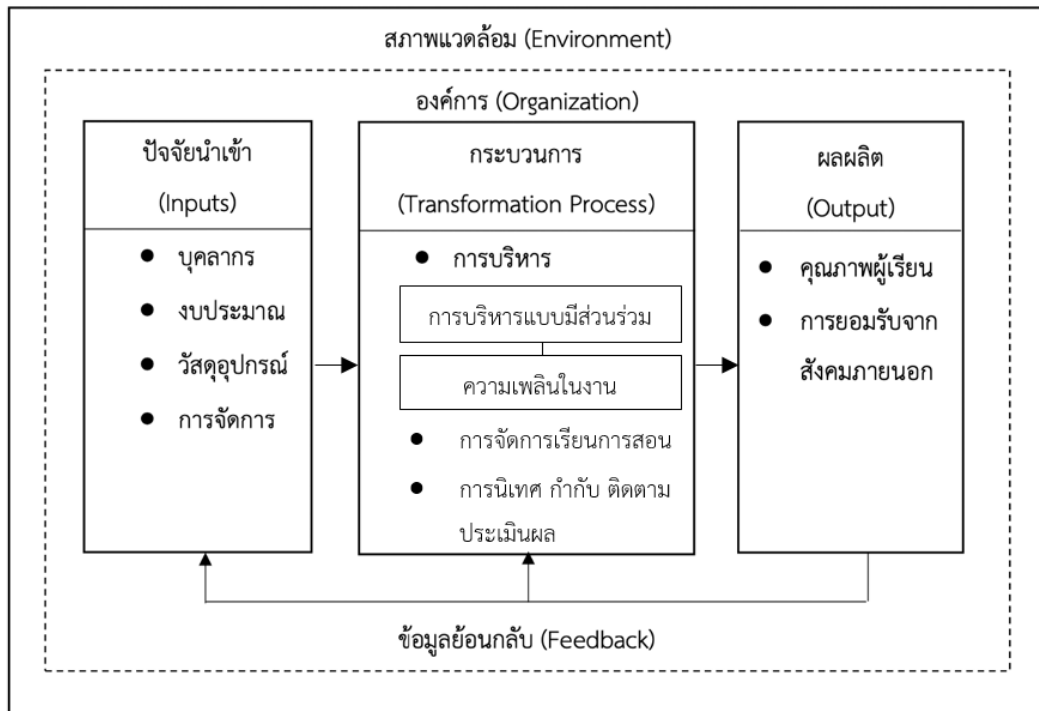
จากสภาพปัญหาข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ทราบแนวในการบริหารงานสำหรับผู้บริหารที่เป็นการสนับสนุนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และส่งเสริมให้ครูผู้สอนในฐานะผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความเพลินในงาน สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้สำเร็จโดยใช้ศักยภาพสูงสุดที่ตนมี มองทุกอุปสรรคหรือปัญหาเป็นความท้าทายที่ต้องเอาชนะให้ได้ พัฒนาครูให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีสมรรถนะและทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการเรียนการสอนตอบสนองการพัฒนาผู้เรียนตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และพัฒนาผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเชิงระบบ (system approach) ตามแนวคิดของ ลูเนนเบิร์ก และออนสไตน์ (Lunenborg and Ornstein) มาเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย (Frederick, 2022) โดยแนวคิดดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการทำงานองค์กรที่ประกอบไปด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการปฏิบัติงาน และผลผลิตขององค์กร ภายใต้ความสัมพันธ์กับสภาวะแวดล้อมภายนอก ซึ่งโรงเรียนเองในฐานะองค์กรหนึ่ง ย่อมมีความสัมพันธ์กับสภาวะแวดล้อมภายนอก (Environment) ซึ่งส่งผลทางทางตรงและทางอ้อมกับโรงเรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพทางภูมิศาสตร์ หรือสภาพการเมืองการปกครองของประเทศ โดยแนวคิดดังกล่าวได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า

(Inputs) ได้แก่นโยบายการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ จากนั้นโรงเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนผ่านกระบวนการต่าง ๆ (Transformation Process) ได้แก่ การบริหารงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ ซึ่งเป็นกระบวนการของการแปลงปัจจัยนำเข้า (Input) ให้เกิดเป็นผลผลิต (Outputs) ที่ประสงค์ไว้ กล่าวคือสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมาย พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ตอบสนองความต้องการหรือความคาดหวังของสังคม ซึ่งผลของการปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมเหล่านี้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหรือปรับปรุง หากการจัดการศึกษาของโรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการจำเป็นของสังคมได้ ก็จะทำให้เกิดการสนับสนุนต่อไปในอนาคต แต่หากการดำเนินงานนั้นไม่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็น ก็จะทำให้เกิดความไม่พอใจหรือความต้องการใหม่ป้อนเข้าสู่ระบบเป็นวงจรต่อไปไม่สิ้นสุด กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับความเพลินในงาน (Flow at work) ได้มีผู้เสนอแนวคิดและทฤษฎีไว้หลากหลาย เช่น ชิกเซนตมิฮายยี (Csikszentmihalyi) นักจิตวิทยาชาวฮังการี ผู้เป็นต้นกำเนิดของแนวคิดเกี่ยวกับความเพลิน ได้แบ่งปัจจัยของความเพลินเป็น 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) มีเป้าหมายที่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอน (There are clear goals in every step of the way) 2) ทราบผลตอบรับจากการกระทำทันที (There is immediate feedback to one's actions) 3) สมดุลระหว่างความท้าทายและทักษะ (There is a balance between challenges and skill) 4) การผสมผสานของการกระทำและการรับรู้ (Action and awareness are merged) 5) มีสติจดจ่ออยู่ในสิ่งที่ทำ (Distraction are excluded from consciousness) 6) ไม่เกรงกลัวต่อความล้มเหลว (no worry of failure) 7) การสูญเสียการรับรู้ถึงตัวตน (Self-consciousness disappears) 8) การรับรู้ของเวลาที่บิดเบือน (The sense of time becomes distorted) 9) ทำกิจกรรมด้วยความสุขและมีเป้าหมายในตนเอง (The activity becomes autotelic) เป็นความสุขในจากการปฏิบัติงานที่เหนือกว่ารางวัลตอบแทนภายนอก เช่น ชื่อเสียงหรือเงินทอง ควิน (Quinn, 2005) ได้แบ่งตัวแปรที่เอื้อต่อความเพลินในงาน ประสบการณ์ความเพลิน และผลของความเพลิน ดังนี้ 1) ตัวแปรที่เอื้อต่อประสบการณ์ความเพลิน แบ่งออกเป็น 1.1) เป้าหมายที่ชัดเจน (Goal Clarity) 1.2) ความสมดุลระหว่างความท้าทายและทักษะในการปฏิบัติงาน (Balance of Challenges) 1.3) การมีสมาธิไม่ไขว่ไขว (Concentration) 1.4) ข้อมูลย้อนกลับที่ชัดเจน (Feedback Clarity) และ 2) ประสบการณ์ความเพลิน ได้แก่ การหลอมรวมกันของการกระทำและการรับรู้ (Merging of Action and Awareness) 3) ผลของประสบการณ์ความเพลิน ประกอบด้วย 3.1) การรู้สึกถึงการควบคุม (Sense of Control) 3.2) การรับรู้เวลาบิดเบือน (Time Transformation) 3.3) สูญเสียอัตตาหรือความตระหนักรู้ในตน (Loss of Self consciousness) 3.4) กิจกรรมที่ปฏิบัติมีคุณค่าและเป้าหมายในตนเอง (Autotelic and Skills) (Quinn, 2005) ส่วนความเพลินในงานตามแนวคิดของแบคเคอร์ (Bakker) ประกอบด้วยสามองค์ประกอบคือ 1) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (Absorption) 2) ความเบิกบานใจในการทำงาน (Work enjoyment) และ 3) แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Intrinsic work motivation) ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิภาพที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ที่มา: Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein (2022: 25); สันติ บุญภิรมย์, (2552); Bakker, (2008)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อทราบความเพียรในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพียรในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบสำหรับงานวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับปานกลาง

2. ความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับปานกลาง

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา(descriptive research) โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลแต่ละโรงเรียนประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู จำนวน 2 คน รวม 112 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยใช้ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสันติ บุญภิรมย์ ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การร่วมคิด 2) การร่วมทำ 3) การร่วมประเมินผลงาน 4) การร่วมยอมรับในผลของการประเมิน 5) การร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ (สันติ บุญภิรมย์, 2552, 62-63) สำหรับองค์ประกอบด้านความเพลินในงานของครู ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดของแบคเคอร์ (Bakker) ซึ่งมี 3 องค์ประกอบดังนี้ 1) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (Absorption) 2) ความเบิกบานใจในการทำงาน (Work enjoyment) และ 3) แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Intrinsic work motivation) (Bakker, 2008) ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 2

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร (X _{tot})	ความเพลินในงานของครู (Y _{tot})
1) การร่วมคิด (X ₁)	1) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (Y ₁)
2) การร่วมทำ (X ₂)	2) ความเบิกบานใจในการทำงาน (Y ₂)
3) การร่วมประเมินผลงาน (X ₃)	3) แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Y ₃)
4) การร่วมยอมรับในผลของการประเมิน (X ₄)	
5) การร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ (X ₅)	

แผนภูมิภาพที่ 1 ขอบเขตของการวิจัย (สันติ บุญภิรมย์, 2552, 62-63); A.B. Bakker, (2008, 400-418.)

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบ บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้แล้วเสร็จตามกำหนดและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย เป็น 3 ขั้นตอน

ขั้นตอน 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการจัดเตรียมโครงการตามระบบของ การดำเนินโครงการด้วยวิธีการศึกษาจากปัญหา เอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ วรรณกรรม งานวิจัยและ รายงานของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง จัดสร้างเครื่องมือและเสนอโครงร่างต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอน 2 การดำเนินการตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือวิจัย และหาคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำไปทดสอบปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล วิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอน 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการเสนอผลการวิจัยต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อเสนอโครงร่างวิจัยต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรและขอจบการศึกษาต่อไป

3. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น 29 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 5 สหวิทยาเขต ดังนี้ สหวิทยาเขต 1 อยุธยามหาปะหันบาลกรานจำนวน 5 โรงเรียน สหวิทยาเขต 2 จอมช้างท้ายวังน้ำแพรก จำนวน 6 โรงเรียน สหวิทยาเขต 3 วิลาดอุดมไทรอินราชา จำนวน 6 โรงเรียน สหวิทยาเขต 4 เรือหลวงภาชีนุสรณ์ จำนวน 5 โรงเรียน และสหวิทยาเขต 5 ลาดซ้ายเสนาสุทธาสาโพธิ์ จำนวน 7 โรงเรียน

4. กลุ่มตัวอย่าง

จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 โรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Robert Krejcie and Daryle W. Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 โรงเรียน และใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่าง (Sampling technique) ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

5. ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลของแต่ละโรงเรียนๆ ละ 4 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และ 3) ครู จำนวน 2 คนรวมผู้ให้ข้อมูล 112 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

กลุ่มโรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ผู้ให้ข้อมูล		รวม
			ผู้อำนวยการ โรงเรียน/รอง ผู้อำนวยการโรงเรียน	ครู	
รวม	29	28	56	56	112

6. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมี รายละเอียด ดังนี้

- 1) ตัวแปรพื้นฐานเป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน อายุการทำงาน
- 2) ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

2.1 ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร (Xtot) ซึ่งหมายถึง แนวทางการบริหารที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ด้วย ได้แก่ การตัดสินใจ การลงมือปฏิบัติ การรับผลประโยชน์ และประเมินผลการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยมีแนวคิดสำคัญ คือการให้อำนาจและความไว้วางใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีผล การปฏิบัติงานสูงขึ้น และเกิดความภาคภูมิใจเมื่องานสำเร็จ ตามกรอบแนวคิดของสันติ บุญภิรมย์ ประกอบด้วย 5องค์ประกอบ ดังนี้ การร่วมคิด (X1) การร่วมทำ (X2) ร่วมประเมินผลงาน (X3) ร่วมยอมรับในผลการประเมิน (X4) ร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ (X5)

2.2 ตัวแปรตาม (Ytot) ความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เป็นประสบการณ์การทำงานที่ดีที่สุดของครูที่เกิดขึ้นในระยะสั้นๆ อันเกิดจากการ มีใจจดจ่อขณะที่ทำงาน ความรู้สึกมีความสุขในการทำงานและมีแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นจากภายใน ผู้ที่เกิดความ เพลินในการปฏิบัติงาน จะทุ่มเทความรู้ความสามารถของตนกับงาน สนุกกับการทำงาน ภูมิใจในตนเอง และ ต้องการกระทำงานนั้นๆ อย่างต่อเนื่อง ตามแนวคิดของแบคเคอร์ (Bakker) ได้แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย ดังนี้ ความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (Absorption) (Y1) ความเบิกบานใจในการทำงาน (Work enjoyment) (Y2) แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Intrinsic work motivation) (Y3)

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และอายุการทำงาน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) และแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารตามแนวคิดของ ของสันติ บุญภิรมย์ และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความเพลลนในงานของครูในโรงเรียน ตามแนวคิดของแบคเคอร์ (Bakker) โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับของลิเคิร์ธ (Likert's rating scale) โดยกำหนดน้ำหนักของคะแนนตามระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมและความเพลลนในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ซึ่งกำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ โดยแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้ ระดับ 5 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม หรือความเพลลนในงานอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 คะแนน ระดับ 4 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม หรือความเพลลนในงานอยู่ในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน ระดับ 3 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม หรือความเพลลนในงานอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน ระดับ 2 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม หรือความเพลลนในงานอยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน ระดับ 1 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม หรือความเพลลนในงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

เครื่องมือผ่านผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ความสอดคล้องของตัวแปรในด้านสำนวนและภาษาที่ใช้ โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป โดยได้ผลการวิเคราะห์ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 เมื่อปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับผู้บริหารหรือรองผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง 8 โรง โรงละ 4 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 32 ฉบับคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตาม วิธีการของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha – coefficient) มากกว่า 0.7 ขึ้นไป โดยได้ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าทั้งฉบับเท่ากับ 0.927

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถามในลักษณะออนไลน์ โดยการจัดส่งทางไปรษณีย์และด้วยตนเองไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในลักษณะออนไลน์

9. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และอายุการทำงาน โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่า ร้อยละ (percentage)

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและและ ความเพลนในงานของครูในโรงเรียน โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ให้ข้อมูลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ดังรายละเอียดต่อไปนี้ มัชฌิมเลขคณิต 4.50 – 5.00 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือความเพลนในงาน อยู่ในระดับมากที่สุด มัชฌิมเลขคณิต 3.50 – 4.49 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือความเพลนในงาน อยู่ในระดับมาก มัชฌิมเลขคณิต 2.50 – 3.49 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือความเพลนในงาน ในระดับปานกลาง มัชฌิมเลขคณิต 1.50 – 2.49 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือความเพลนในงาน อยู่ในระดับน้อย มัชฌิมเลขคณิต 1.00 – 1.49 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือความเพลนในงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลนในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ใช้การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (rxy) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวความคิดของศิริชัย กาญจนาวสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุขโข ไว้ดังนี้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00 - 0.29 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและความเพลนในงานของครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.30 - 0.69 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและความเพลนในงานของครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.70 - 1.00 หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารและความเพลนในงานของครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันในระดับมาก

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครู จำนวน 112 คน จำแนก ตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และอายุการทำงาน โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) (f) และร้อยละ (percentage) (%) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	1. ชาย	43	38.39
	2. หญิง	69	61.61
รวม		112	100.00
2.	อายุ		
	1. ไม่เกิน 30 ปี	31	27.68
	2. 31-40 ปี	31	27.68
	3. 41-50 ปี	25	22.32
	4. 51 ปีขึ้นไป	25	22.32
รวม		112	100.00
3.	ระดับการศึกษา		
	1. ปริญญาตรี	49	43.75
	2. ปริญญาโท	56	50.00
	3. ปริญญาเอก	7	6.25
รวม		112	100.00
4.	ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน		
	1. ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน	28	25.00
	2. รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รอง ผู้อำนวยการโรงเรียน	28	25.00
	3. ครู	56	50.00

ข้อ	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
รวม		112	100.00
5.	อายุการทำงาน		
	1. 0-5 ปี	33	29.46
	2. 6-10 ปี	33	29.46
	3. 11-15 ปี	13	11.61
	4. 16-20 ปี	10	8.93
	5. 21-25 ปี	1	0.90
	6. 26 ปีขึ้นไป	22	19.64
รวม		112	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 69 คน คิดเป็น ร้อยละ 61.61 เป็นเพศชาย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 38.39 มีช่วงอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 27.68 อายุ 31-40 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 27.68 อายุ 41-50 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 22.32 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 22.32 วุฒิกศัการระดับปริญญาโทมากที่สุดจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือระดับปริญญาตรีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 และระดับปริญญาเอกจำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 6.25 ด้านตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 รองผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และครูจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และด้านอายุการทำงาน ระยะเวลา 0-5 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 29.46 ระยะเวลา 6-10 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 29.46 ระยะเวลา 26 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.64 ระยะเวลา 11-15 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 11.61 ระยะเวลา 16-20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 8.93 และระยะเวลา 21-25 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ในการวิเคราะห์ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation S.D.) จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 112 คน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวคิดของเบสท์ (Best) ที่กำหนดไว้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดใน ตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวม (X_{tot})

(n=112)

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การร่วมคิด (X_1)	4.24	0.79	มาก
2	การร่วมทำ (X_2)	4.39	0.70	มาก
3	ร่วมประเมินผลงาน (X_3)	4.25	0.91	มาก
4	ร่วมยอมรับในผลการประเมิน (X_4)	4.33	0.76	มาก
5	ร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ (X_5)	4.34	0.78	มาก
โดยภาพรวม (X_{tot})		4.31	0.73	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมทำ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.70) ด้านร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.78) ด้านร่วมยอมรับในผลการประเมิน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.76) ด้านร่วมประเมินผลงาน ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.91) และด้านการร่วมคิด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.76 – 0.91 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

เมื่อวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาในแต่ละด้านเป็นรายข้อ ดังนี้

ด้านการร่วมคิด (X_1) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.79) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายหรือแนวทางการปฏิบัติงานที่มาจากการร่วมคิดของบุคลากร ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.85) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.90) ผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาหรือบุคลากร ยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.85) และบุคลากรมีความรู้สึกเป็นเจ้าของในเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.87) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.85 – 0.90 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านการร่วมทำ (X_2) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.70) และระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีการกำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.76) ผู้บริหารนำเป้าหมายหรือแนวทางการปฏิบัติงานที่มาจากความร่วมมือคิดของบุคลากร มาใช้ในการปฏิบัติงานจริง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.81) และผู้บริหารมอบหมายงานตรงตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.88) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.70 – 0.88 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านร่วมประเมินผลงาน (X_3) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.91) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรแต่ละฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอประเด็น และเกณฑ์ที่ใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 1.03) ผู้บริหารใช้เกณฑ์และเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพและเหมาะสม โดยสังเคราะห์จากข้อมูลของแต่ละฝ่ายเสนอ เพื่อใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 1.03) และ ผู้บริหารและบุคลากรมีเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.86) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.86 – 1.03 มีการกระจายของข้อมูลมาก แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านร่วมยอมรับในผลการประเมิน (X_4) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.76) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้ ผู้บริหารรวมถึงบุคลากรทุกคนในโรงเรียน ร่วมกันรับผิดชอบในผลการปฏิบัติงาน ทั้งที่สำเร็จตามเป้าหมาย และไม่สำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.78) บุคลากรแสดงความรับผิดชอบร่วมกันต่อผลการประเมินที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.85) และ ผู้บริหารและบุคลากรยอมรับผลการประเมินการปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.78 – 0.85 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ (X_5) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.78) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียน ร่วมกันหาแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสม เพื่อยกระดับการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในครั้งต่อไป ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.84) ผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียน มีการระดมความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์ผลของการดำเนินงาน ทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จ มากำหนดแผนการ

พัฒนาการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.87) และ ผู้บริหารและบุคลากรภายในโรงเรียน นำผลการประเมินมาร่วมกันปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.79 – 0.87 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ในการวิเคราะห์ระดับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation S.D.) จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 112 คน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวคิดของเบสต์ (Best) ที่กำหนดไว้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวม (Y_{tot})

(n=112)

ด้านที่	ความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (Y_1)	4.36	0.54	มาก
2	ความเบิกบานใจในการทำงาน (Y_2)	4.59	0.50	มากที่สุด
3	แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน (Y_3)	4.55	0.55	มากที่สุด
โดยภาพรวม (Y_{tot})		4.50	0.47	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่า ความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยเลขคณิตมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเบิกบานใจในการทำงาน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.50) แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55) และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.50 – 0.55 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อวิเคราะห์ความเพลินในงานของครูใน

โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาในแต่ละด้านเป็นรายชื่อ ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 11 ถึงตารางที่ 13 ดังนี้

ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน (Y_1) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ ท่านปฏิบัติงานด้วยความใส่ใจและมีสมาธิกับงานอย่างเต็มที่อยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.57) และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานลดจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ท่านรู้สึกว่ หลายครั้งที่ท่านทำงานอยู่ เวลาผ่านไปเร็วขึ้นหรือช้าลงกว่าปกติ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.72) เมื่อท่านปฏิบัติงานอย่างตั้งใจ ท่านพบว่าเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นรอบตัวของท่าน ไม่สามารถทำให้ท่านเสียสมาธิได้เลย ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.74) และในขณะที่ทำงาน ท่านมุ่งความสนใจไปที่งานเพียงอย่างเดียว และไม่คิดถึงสิ่งอื่นนอกเหนือจากงานที่ทำอยู่เลย ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.82) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.57 – 0.82 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านความเบิกบานใจในการทำงาน (Y_2) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ ท่านรู้สึกพึงพอใจและเห็นถึงคุณค่าในตนเองอย่างมาก เมื่องานในส่วนที่ท่านรับผิดชอบสำเร็จด้วยดี ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.51) และ ท่านรู้สึกว่ ประสพการณ์ที่ได้รับจากการทำงานนั้นมีคุณค่าต่อท่าน และส่งผลให้ท่านรู้สึกดีมาก ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.52) และอยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ได้แก่ ท่านปฏิบัติงานด้วยความสุขและพึงพอใจอย่างยิ่ง ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.51 – 0.72 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ด้านแรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับงาน (Y_3) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.55) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ ได้แก่ ท่านเห็นถึงคุณค่าในงานของท่าน และทราบดีว่เป้าหมายของการปฏิบัติงานของท่านคืออะไร ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.53) และ ท่านปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้นและยินดีกับงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.57) และอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ท่านมีความสุขที่ได้ทำงาน และยินดีที่จะทำหน้าที่ของท่านต่อไป แม้ว่าท่านอาจจะได้รับค่าตอบแทนน้อยลง หรือไม่ได้รับรางวัลจากการทำงานนั้น ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.75) และ ท่านรู้สึกหลงใหลกับภาระงานที่ท่านทำ และอยากจะทำมันต่อไปเรื่อยๆ ($\bar{X} = 4.39$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.53 – 0.75 มีการกระจายของข้อมูลน้อย แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยใช้การพิจารณาค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 112 คน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายตามแนวคิดของศิริชัย กาญจนาวสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุข ดังรายละเอียดในตารางที่ 14

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร (X_{tot})

X_1 หมายถึง การร่วมคิด

X_2 หมายถึง การร่วมทำ

X_3 หมายถึง ร่วมประเมินผลงาน

X_4 หมายถึง ร่วมยอมรับในผลการประเมิน

X_5 หมายถึง ร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่

ความเพลินในงานของครูในโรงเรียน (Y_{tot})

Y_1 หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน

Y_2 หมายถึง ความเบิกบานใจในการทำงาน

Y_3 หมายถึง แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=112)

	Y_1	Y_2	Y_3	Y_{tot}
X_1	.585**	.613**	.490**	.629**
X_2	.588**	.633**	.568**	.668**
X_3	.568**	.561**	.430**	.581**
X_4	.651**	.664**	.530**	.688**
X_5	.624**	.605**	.535**	.659**
X_{tot}	.647**	.658**	.545**	.690**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 14 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนในภาพรวม (Y_{tot}) ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .690$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในลักษณะคล้ายตามกัน

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในภาพรวม (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับความเพลินในงานรายด้าน (Y_1 - Y_3) อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ดังนี้ ความเบิกบานใจในการทำงาน(Y_2) ($r_{xy} = .658$) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน(Y_1) ($r_{xy} = .647$) และ แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับงาน(Y_3) ($r_{xy} = .545$)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารรายด้าน (X_1 - X_5) มีความสัมพันธ์กับความเพลินในงานในภาพรวม (Y_{tot}) อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมยอมรับในการการประเมิน(X_4) ($r_{xy} = .688$) การร่วมทำ(X_2) ($r_{xy} = .668$) และ ร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่(X_5) ($r_{xy} = .659$)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารรายด้าน (X_1 - X_5) มีความสัมพันธ์กับความเพลินในงานรายด้าน (Y_1 - Y_3) ทุกคู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมยอมรับในผลการประเมิน(X_4) กับความเบิกบานใจในการทำงาน(Y_2) ($r_{xy} = .664$) ร่วมยอมรับในผลการประเมิน(X_4) กับความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน(Y_1) ($r_{xy} = .651$) และ การร่วมทำ (X_2) กับความเบิกบานใจในการทำงาน(Y_2) ($r_{xy} = .633$)

อภิปรายผล

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา มีการเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจภายในองค์กรได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของแต่ละคนในการบริหารงาน และเพื่อรวมแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม ซึ่งกระบวนการบริหารที่เปิดกว้างให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบร่วมกันเช่นนี้ จะนำไปสู่การตัดสินใจภายในองค์กรที่ดีขึ้น และช่วยลดช่องว่างระหว่างบุคลากรในภาคส่วนต่าง ๆ และมีประโยชน์ในการขจัดปัญหาหรือความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยผู้บริหารที่เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นจะปรับกระบวนการบริหารและการดำเนินงานของตนจากการคิดและตัดสินใจโดยผู้บริหารเพียงคนเดียว เป็นการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมในกระบวนการวางแผนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผู้นำองค์กรมีบทบาทเป็นผู้ประสานงาน ซึ่งบริหารและกระจายงานในแนวราบ บนพื้นฐานของแนวคิดในการแบ่งอำนาจหน้าที่ เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีอิสระในการทำงานและการเสนอความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาไม่ใช้การสั่งการอยู่เบื้องบน ผลการปฏิบัติงานทั้งหลายที่เกิดจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมนี้จึงนับเป็นผลงานร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นคนใจกว้าง ให้ความสำคัญในตัวผู้อื่น และเชื่อมั่นไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ว่าผู้ปฏิบัติงานทุกคนล้วนแล้วแต่มีความรู้และความสามารถ บนพื้นฐานแนวคิดที่การบริหารงานในปัจจุบันนั้นไม่สามารถกระทำทุกอย่างได้ด้วยตัวคนเดียว การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังมีผลในเชิงจิตวิทยาที่ทำให้บุคคลรู้สึกว่าคุณค่าตนเองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำงาน และเกิดความพึงพอใจในงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เทวพร ขำเมธา (2559) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มสระยาโยสม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประณตศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มสระยายโสม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประณตศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ งานวิจัยของ ทับทิม แสงอินทร์ ซึ่งได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัด สุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดย ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิสราพร แซ่มชุงาม (2562) ได้ทำการ วิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่ม การศึกษาท้องถิ่นที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ได้ปฏิบัติ หน้าที่อย่างมีสมาธิ จดจ่อกับงาน มุ่งมั่นตั้งใจและรู้สึกมีส่วนร่วมอย่างลึกซึ้งในภาระหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ เช่น การสอนในชั้นเรียน หรือการได้ปฏิบัติงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนเอง และได้ใช้ศักยภาพสูงสุดที่มี เพื่อปฏิบัติหน้าที่เหล่านั้นให้สำเร็จ เมื่อได้ปฏิบัติงานที่ตรงกับทักษะของตนย่อมส่งผลให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ในการปฏิบัติภาระงานนั้น ๆ ส่งผลให้มีสมาธิจดจ่อกับกิจกรรมที่ทำอยู่ได้เป็นเวลานานโดยไม่รู้สีก่อนล้าหรือ เหน็ดเหนื่อย และมองว่าความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานไม่ใช่อุปสรรคที่ทำให้ตนกังวล แต่เป็นเหมือน เงื่อนไขที่ควรค่าแก่การก้าวข้ามผ่านและเอาชนะให้ได้ ซึ่งจะทำให้ครูมองว่าการปฏิบัติหน้าที่ของตนนั้นเป็นเรื่อง ที่น่าสนใจ น่าตื่นเต้น เกิดความกระตือรือร้น มีความรู้สึกเชิงบวกกับชีวิตการทำงานของตน และเกิดแรงจูงใจที่จะ ปฏิบัติงานให้สำเร็จ ทั้งยังมองประสบการณ์อันมีคุณค่าที่เกิดจากความสำเร็จในงานเหล่านั้นว่าเปรียบเสมือน รางวัลที่ทำให้ตนมีความสุข รวมถึงบรรยากาศขององค์กรซึ่งกระตุ้นการเจริญเติบโตและพัฒนาของแต่ละบุคคล เช่นองค์กรที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงาน เสียงตอบรับจากการทำงาน และการที่บุคคลได้รับการ พัฒนา ฝึกฝน และดูแล จนกระทั่งมีความสามารถมากพอที่จะควบคุมการทำงานของตนได้ จะทำให้บุคคลเกิด แรงจูงใจในการทำงานที่มีคุณภาพ เพราะเชื่อว่าการทำงานของพวกเขามีความหมาย รับผิดชอบต่องานที่ทำมาก ยิ่งขึ้น ส่งผลให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ทำงานได้อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ สนุกสนานกับงานที่ทำ รักในสิ่งที่ตนทำ มีความผูกพันกับงานสูงขึ้น เกิดความสุขและอารมณ์เชิงบวกจากการปฏิบัติงาน และมีผลการ ปฏิบัติงานที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลีลาพันธ์ พุ่มพวง (2562) ที่ได้ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของทุนทาง จิตวิทยาและทรัพยากรที่เอื้อต่องานผ่านความผูกพันในงานที่ส่งผลต่อความเพลินในงานของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความเพลินในงานอยู่ในระดับมาก

สรุป

ผลการวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ปรากฏผลที่เป็นประเด็นสำคัญซึ่งควรนำมาพิจารณาดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการร่วมทำ ด้านร่วมปรับปรุงวิธีการทำงานใหม่ ด้านร่วมยอมรับในผลการประเมิน ด้านร่วมประเมินผลงาน และด้านการร่วมคิด ความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ ความเบิกบานใจในการทำงาน แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน ได้แก่ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร กับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในลักษณะคล้ายตามกัน

ข้อเสนอแนะ

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาด้านการมีส่วนร่วมประเมินผลงาน มีค่ามัธยเลขอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยาจึงควรเพิ่มโอกาสให้บุคลากรทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลงานร่วมกันอย่างแท้จริง โดยควรมีการประชุมหารือ รวมถึงกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่ายร่วมกัน
2. ความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ด้านความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน มีค่ามัธยเลขอยู่ในระดับมากเป็นอันดับสุดท้าย ดังนั้นผู้บริหารซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน ควรมีการมอบหมายงานให้ตรงตามความรู้ความสามารถและศักยภาพของครูแต่ละคน
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร กับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในทุกด้าน กล่าวคือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผลงาน ร่วมยอมรับในผลการประเมิน และร่วมปรับปรุงวิธีทำงานใหม่ เพื่อให้ครูเกิดความเพลินในงาน ทั้งด้านความเบิกบานใจในการทำงาน แรงจูงใจภายในที่เกี่ยวข้องกับงาน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร กับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าแก่ผู้ที่มีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษาและผู้ที่สนใจในโอกาสต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน
2. ควรมีการศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเพลินในงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร
4. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเพลินในงานของครู

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). *การคิดเชิงสร้างสรรค์*, พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ชัคเชสมิเดีย, 2556, 11-15.
- นิสราพร แซ่มชงาม. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 10(2), 347-361.
- เทวพร ขำเมธา. (2559). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในกลุ่มสระยาโยสม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 7(1), 109-117.
- ลีลาพันธ์ พุ่มพวง. (2562). โมเดลเชิงสาเหตุของทุนทางจิตวิทยาและทรัพยากรที่เอื้อต่องานผ่านความผูกพันในงานที่ส่งผล ต่อความเพลินในงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. *PSAKU International Journal of Interdisciplinary Research*, 8(1), 220-235.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). นวัตกรรมการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์, 2552, 62-63.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการการพุทธศาสนา. (2564). *พุทธศาสนา พ.ศ. 2561-2580*. เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2564. เข้าถึงได้จาก https://sto.go.th/sites/default/files/201912/NS_PlanOct2018.pdf.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2566). *สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ.2566-2570*. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2566, เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/download/Plan13/Doc/Plan13_Final.pdf.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3. (2565). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2563. (เข้าถึงเมื่อ 10 ตุลาคม 2565, เข้าถึงได้จาก https://www.spmnonthaburi.go.th/main/sites/default/files/re_port_2020-012.pdf)
- Bakker, A.B. (2008). The work-related flow inventory: Construction and initial validation of the WOLF. *ScienceDirect Vocational Behavior*, 72, 400-418.
- Frederick C. Lunenburg and Allan C. (2022). *Ornstein*, Educational Administration: Concepts and Practices. 7th ed (California: SAGE), 23-26.
- National Security Technology. (2005). *Administrative Science Quarterly* 50, 610-641.
- Quinn. R. Q. (2005). Flow on knowledge work: High performance experience in the design of Robert Krejcie and Daryle W. Morgan, Determining Sample Size for Research Activities. *Journal for Educational and Psychological Measurement*, 3 (November.1970): 608.